TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU
PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

Khi chiếc bình kỳ vọng tan vỡ

ISSN: 2734-9195 09:05 02/06/2026

Hãy tiếp tục bước đi, bởi vì khu rừng vẫn xanh, dòng suối vẫn chảy và chân lý vẫn luôn hiện hữu cho những ai đủ kiên nhẫn để nhìn sâu hơn những chiếc lá úa tàn.

Người ta thường bước vào một ngôi chùa, nơi **linh thiêng** bằng đôi mắt mang theo kỳ vọng. Kỳ vọng về sự tinh khiết, về một miền đất không vướng bụi trần, nơi mỗi lời nói đều dịu dàng, mỗi hành động đều chuẩn mực và mỗi người đều sáng trong như một tấm gương không tì vết. Nhưng rồi, chỉ cần một ánh nhìn chệch đi, một hành vi lệch chuẩn, một câu nói thiếu đi sự từ hòa, lòng liền chùng xuống.

Niềm tin bắt đầu rạn vỡ từ những điều rất nhỏ. Và thế là người ta rời đi, mang theo nỗi thất vọng nặng nề, như thể vừa đánh mất điều gì đó rất thiêng liêng. Thật ra, điều vỡ ra không phải là chân lý, mà là “chiếc bình kỳ vọng” do chính mình tạo nên.

Có những chiếc bình, dù rạn nứt mà vẫn không hao mòn giá trị... Ảnh minh họa: Internet

Chúng ta khi tìm đến một nơi tu tập thường quên mất rằng, nơi đó không phải là điểm kết thúc của sự hoàn thiện, mà là nơi bắt đầu của **hành trình chuyển hóa**. Những người đang hiện diện ở đó, dù khoác lên mình chiếc áo tu hành hay chỉ lặng lẽ bước đi trên con đường học đạo, vẫn đang ở giữa dòng chảy của chuyển hoá và sửa đổi chính mình. Họ chưa phải là bến bờ, họ vẫn đang là những con thuyền. Một con thuyền đang đi qua sóng gió thì khó giữ được sự phẳng lặng tuyệt đối. Nếu nhìn vào khoảnh khắc chao nghiêng rồi kết luận rằng con thuyền ấy không đáng tin, chẳng phải là quá vội vàng hay sao.

Trong một khu rừng rộng, sự sống không chỉ nằm ở màu xanh. Lá non và lá già cùng tồn tại. Nhánh vươn lên đón nắng và cành khô gãy cũng nằm bên nhau. Sự phong phú của khu rừng không đến từ sự đồng nhất, mà từ tiến trình đa dạng trong sinh trưởng và tàn lụi. Vậy mà, chỉ cần bắt gặp một chiếc lá úa, người ta dễ dàng quên đi cả một khoảng xanh mênh mông phía sau, không sai, nhưng chưa đủ. Khi bước vào bất kỳ một cộng đồng nào, dù là nơi học đạo hay giữa **đời sống** thường nhật, nếu chỉ chăm chăm vào những điều chưa trọn vẹn, tâm sẽ tự khắc trở nên nặng nề. Từ một vết xước nhỏ, ta phóng chiếu ra cả bức tranh u tối. Từ một sai sót cá nhân, ta gán ghép thành bản chất của cả hành trình. Nhưng con đường không được đo bằng bước chân chênh vênh của người đang học đi.

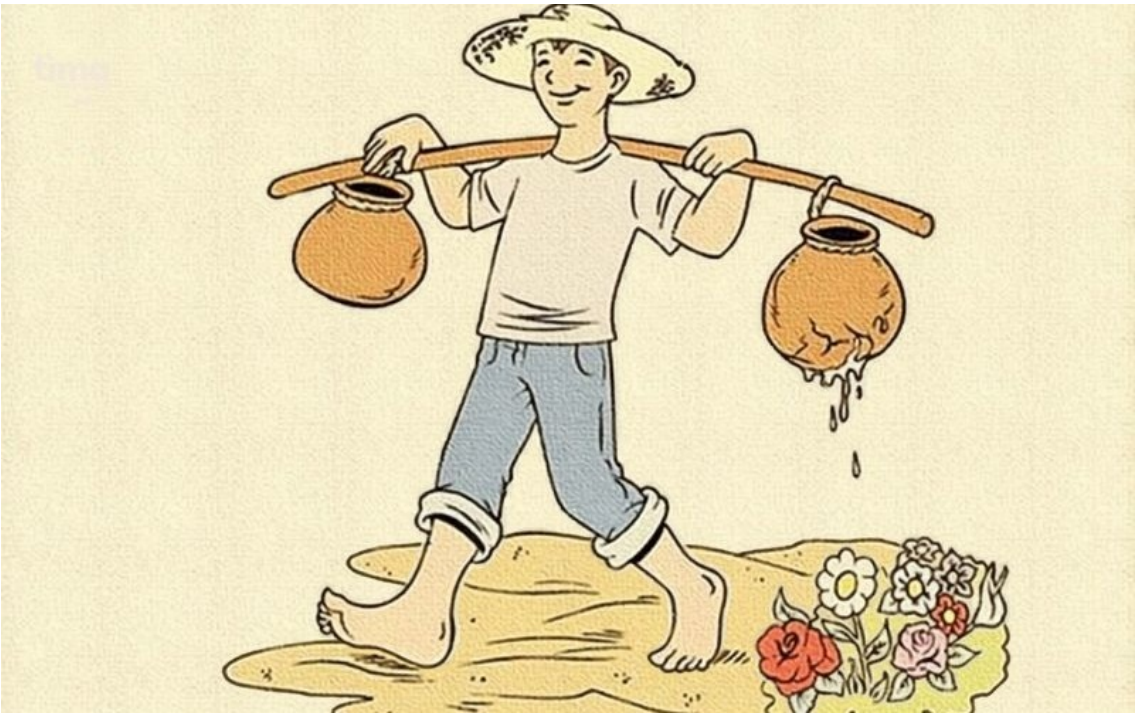

Chiếc bình dù đã vỡ, đôi khi những hoài niệm lại còn mãi với thời gian. Hình tướng có thể không vẹn nguyên, mà dư cảm vẫn còn đó... Theo góc nhìn mỗi người mà thôi... Ảnh minh họa: Internet

Con đường được nhận ra qua hướng và đểm đến. Nếu hướng đi là về phía **tỉnh thức**, về phía buông bỏ và hiểu biết, thì dù người đi có lúc vấp ngã, giá trị của

con đường vẫn không vì thế mà đổi thay. Một người học cách lặng im vẫn có thể đôi lần nói lời chưa khéo. Một người tập buông xả vẫn có lúc nắm giữ. Điều đó không phủ nhận hành trình của họ, đó có chăng là những tiếp biến của đổi thay trong tiến trình chuyển hóa.

Ai cũng từng như thế. Vấn đề không nằm ở chỗ có vấp ngã hay không, mà là sau mỗi lần vấp, người ta có còn muốn đứng dậy hay không. Người ngoài cuộc dễ nhìn thấy lỗi lầm của người khác, nhưng lại khó nhận ra rằng chính mình cũng đang mang theo vô số những điều chưa trọn vẹn. Khi ánh nhìn chỉ hướng ra bên ngoài, dễ trở thành một lưỡi dao phán xét. Nhưng khi quay vào bên trong, lại trở thành một ngọn đèn. **Ngọn đèn** ấy không soi để tìm lỗi của người, mà để thấy rõ con đường của mình.

Nhiều khi, bình vỡ lại không hẳn vô dụng. Chút khiếm khuyết lại vô tình nâng đỡ chúng sinh hữu tình. Như nước trong chiếc bình vỡ này, giúp tẩm tưới hoa cỏ bên đường. Vạn vật tương sinh là vậy. Tưởng vỡ, mà lại rất lành... Ảnh minh họa: Internet

Có một sự thật lặng lẽ mà nhiều người không muốn chấp nhận, con đường tu tập không phải là nơi để tìm kiếm những con người hoàn hảo, mà là nơi để học cách chấp nhận sự chưa hoàn hảo, bắt đầu từ chính mình. Khi đã chấp nhận rằng ai cũng đang trên hành trình sửa mình, lòng sẽ bớt đi sự khắt khe. Khi bớt khắt khe, ánh nhìn trở nên rộng mở hơn. Và khi ánh nhìn rộng mở, những điều đẹp đẽ sẽ dần hiện ra, ngay cả trong những điều tưởng chừng chưa trọn. Một chiếc lá úa không làm khu rừng mất đi sự sống. Một sai lầm không làm con đường mất đi ý nghĩa. Điều đáng sợ không phải là những điều chưa hoàn hảo, mà là để chúng che mờ đi tất cả những gì vẫn đang lặng lẽ tốt đẹp.

Nếu vì một bóng tối nhỏ mà quay lưng với ánh sáng, thiệt thòi ấy không thuộc về ai khác ngoài chính mình. Người có trí không để tâm mình bị kéo đi bởi những điều vụn vặt. Họ biết nhìn xa hơn, sâu hơn. Họ hiểu rằng hành trình dài không thể được đánh giá qua một đoạn đường ngắn. Họ cũng biết rằng, nếu chỉ chăm chăm tìm lỗi, tâm sẽ ngày càng thu hẹp lại và cuối cùng, chính mình cũng không còn chỗ để thở. Ngược lại, khi biết nhìn vào điều cốt lõi, lòng sẽ nhẹ hơn. Sự kiên định được nuôi dưỡng không phải từ niềm tin mù quáng, mà từ sự hiểu biết rõ ràng rằng chân lý không phụ thuộc vào sự hoàn hảo của bất kỳ cá nhân nào. Chân lý vẫn là chân lý, dù người truyền đạt có thể chưa trọn vẹn. Ánh sáng vẫn là ánh sáng, dù đôi khi bị che khuất bởi những đám mây. Thay vì hỏi rằng tại sao người khác chưa đủ tốt, có lẽ nên tự hỏi mình đang tìm điều gì. Nếu điều tìm kiếm là sự hoàn hảo tuyệt, hành trình ấy sẽ luôn kết thúc bằng sự thất vọng. Nhưng nếu điều tìm kiếm là hiểu biết, là chuyển hóa nội tâm, thì bất kỳ nơi đâu cũng có thể trở thành một cánh cửa. Cánh cửa ấy không nằm ở người khác mà nằm ở cách mình nhìn.

Nhìn vào chiếc lá, hay nhìn vào khu rừng, đó không chỉ là lựa chọn của đôi mắt, mà là lựa chọn của tâm. Tâm hẹp sẽ luôn thấy thiếu sót. Tâm rộng mở, ta luôn thấy được ý nghĩa cuộc sống. Và khi tâm đủ rộng, ngay cả chiếc lá úa cũng không còn là dấu hiệu của tàn lụi, mà trở thành một phần tự nhiên của vòng quay sinh diệt. Lúc ấy, sự thất vọng không còn chỗ đứng. Chỉ còn lại tâm bình thản, như nhiên và rất sâu, sâu thẳm, huyền nhiệm như khu rừng vẫn lặng lẽ xanh, dù có qua bao mùa thay lá .Vậy nên, hãy giữ cho mình ánh nhìn bao dung nhưng tỉnh thức. Đừng để sự giả dối của một vài cá nhân làm bạn hoài nghi lòng chân thành của số đông còn lại. Niềm tin chân chính không giống như tòa lâu đài xây trên cát, dễ dàng sụp đổ chỉ vì làn sóng của sự thất vọng. Đó phải là ngọn hải đăng được xây trên nền đá tảng của hiểu biết rằng giáo pháp là phương thuốc, còn người tu là những bệnh nhân đang uống thuốc.

Đến cuối cùng, giá trị của việc đến với một đức tin hay con đường tâm linh không nằm ở chỗ bạn gặp được bao nhiêu vị thánh, mà là bạn đã bớt đi được bao nhiêu giận dữ và định kiến trong lòng mình. Đừng để lỗi lầm của người khác trở thành cái cớ để ta dừng lại. Hãy tiếp tục bước đi, bởi vì khu rừng vẫn xanh, dòng suối vẫn chảy và chân lý vẫn luôn hiện hữu cho những ai đủ kiên nhẫn để nhìn sâu hơn những chiếc lá úa tàn.

Tác giả: **Ngạn Yên**